

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Výklad § 107 odst. 3 nového směn. zák. č. 1/1928 sb. z. a n. ohledně směnky podepsané in bianco před 10. dubnem 1928, ale vyplněných (co do dne vystavení a splatnosti) až po tomto dni, tedy již za účinnosti tohoto zákona.

Avalista, jenž podepsal před uvedeným dnem bez dodatku, ručí přece směnečně, jelikož závazek jeho vznikl dnem podpisu a nikoli až dnem, kdy směnka byla vyplněna.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 13. dubna 1929 Rv I 347/29. Obchodní soud v Praze Cs II 60/28.)

V roce 1921 podepsal žalovaný B. nevyplněnou směnku vedle akceptanta A. jako rukojmí, avšak bez dodatku závazek rukojemský vyznačujícího. Směnka byla vyplněna totiž opatřena datem vydání a datem splatnosti až v květnu 1928. Po té byla bankou zažalována proti akceptantu Aovi a spoluzalovanému Bovi, kterýž poslední namítal proti vydanému platebnímu rozkazu, že podepsal jako rukojmí, že však na směnce není vyznačen jeho rukojemský závazek a proto, jelikož směnka byla vyplněna již za účinnosti nového směnečného zákona, nemůže platební rozkaz proti němu obstát.

První soud ponechal platební rozkaz v platnosti, jelikož podpis na směnku stal se již v roce 1921.

Soud stolice druhé platební rozkaz směnečný zrušil. Důvody: Žalovaný vidí nesprávné právní posouzení věci v tom, že první soud míní, že právní účinek a závaznost podpisu resp. spolupodpisu žalovaného B. dlužno posuzovati dle právního stavu, který platil v době podpisu, tedy v roce 1921 a nikoliv podle nového směnečného zákona.

Dle § 62 (2) nového směn. zák. musí býti směnečné rukojemství psáno na směnce a vyjádřeno slovy »jako rukojmí« nebo jinou doložkou téhož významu a rukojmím podepsáno. Dle § 107/3 směn. zák. platí ustanovení tohoto nového směnečného zákona také o směnečných prohlášeních, učiněných po účinnosti tohoto zákona, tedy po 10. dubnu 1928 (§ 110 sm. z.); platí tedy také o blankosměnkách, které byly doplněny po účinnosti nového zákona směn., třeba byly vystaveny před jeho účinností. Když je tedy nesporno, že směnka v roce 1921 opatřená in bianco podpisem směn. dlužníku byla vyplněna datem vydání a datem splatnosti až po 10. dubnu 1928 a nebyl při podpisu spoluzalovaného Ba vyznačen jeho závazek rukojemský, pak jako nevlastní směnečný rukojmí ručí B. nikoli směnečněoprávně, nýbrž obecnoprávně, a to subsidiárně a bylo proto odvolání jeho vyhovětí a vydaný proti němu směnečný platební příkaz zrušiti.

Nejvyšší soud na dovolání žalující banky obnovil rozsudek první stolice.

Důvody: Dovolání žalobkyně oprávněno jen o dovolací důvod § 503 č. 4 c. f. s. nelze odepřítí oprávnění.

Jde jen o otázku zda pouhý podpis žalovaného Ba na žalobní směnce bez jakékoliv doložky vyznačující rukojemství může vzhledem k ustanovení druhého odstavce §u 62 směn. zák. ze dne 13. prosince 1927 č. 1 sb. z. a n. z roku 1928 dosud ještě zakládati směnečné rukojemství, jeli nesporno že B. podepsal směnku jako rukojmí (čl. 81 směn. řádu) již v roce 1921. Nový směnečný zákon byl vyhlášen dne 10. ledna 1928 nabyt účinností dnem 10. dubna 1928 (§ 110 sm. zák.).

Dle obecné zásady §u 5 obč. z. nutno míti za to, že ani směnečné právní normy nového zákona nepůsobí zpět na konkrétní právní poměry, které nový zákon zastihl a které zásadně zůstávají netknuty. Zůstanou tudíž zachována práva nabytá, avšak i právní účinky, které vzešly za působnosti dřívějších směnečných zákonů.

Odchyly od tohoto pravidla musily by býti vysloveny zákonem ať již výslovně, zjevně či skrytě.

Takové odchyly stanoví směnečný zákon v § 107 (3) a (4). Podle 3. odst. § 107 směn. zák. platí předpisy nového směnečného zákona také o směnečných úkonech a prohlášeních učiněných po účinnosti tohoto zákona při směnkách před jeho působností vystavených.

Připojení podpisu směnečného rukojmího jest směnečným prohlášením ve smyslu 3. odst. §u 107 směn. zák. Stalo-li se tedy, jako v tomto případě, již v roce 1921, bylo by jeho platnost a význam posuzovati zásadně dle cís. pat. z 25. led-

na 1850 č. 51 ř. z. a nikoli dle nového směn. zákona, ponevadž k němu došlo před účinností tohoto zákona (§ 107/3) směn. zák. úsudkem z opaku) a bylo by nerozhodno, zda se snad některá jiná směnečná prohlášení nebo jiné směnečné úkony staly až po účinnosti nového zákona. Zůstal by tedy směnečný rukojmí i nadále směnečně zavázán, i když na směnce scházela doložka poukazující k rukojemství (§ 62 (2) sm. zák.).

Nejinak jest tomu, byl-li onen podpis rukojmího z doby před účinností nového zákona připojen na směnku tehdy ještě ve všech podstatných částech nevyplněnou a byla-li směnka doplněna teprve po 10. dubnu 1928, neboť směnečně prohlášení rukojmího pochází i tu z doby před účinností směnečného zákona a jest lhostejno, že se biancosměnka stala směnkou teprve dodatečným vyplněním všemi podstatnými náležitostmi (§ 6 (2) směn. zák.), o kterých, pokud byl připojen po 10. dubnu 1928 platí ovšem předpisy nového směnečného zákona (§ 107 (3) sm. z.).

Skripturní akt na blankosměnce zakládá směnečný závazek, který závisí na potestativní podmínce, že bude směnka dodatečně vyplněna.

Splnění této podmínky, následné vyplnění směnky, se děje se zpětnou působností tak, jako kdyby bývala směnka vyplněna již v době, kdy byl podpis na blankosměnce připojen (Grünhut I. Str. 443.).

Podpis žalovaného Ba jako rukojmího jest tedy, třeba byl přičiněn na bianco směnce, formálně i materiálně platný. Že by blanko-směnka byla bývala doplněna bezprávně nebo proti úmluvě, nebylo ani tvrzeno.

Jest tudíž žalovaný B. ze žalobní směnky jako rukojmí směnečně zavázán a bylo rozhodnouti, jak se stalo. r.

Firma společenstva musí býti věcná, to jest musí býti vzata z předmětu podniku a sice tak, aby vyznačovala podstatný ráz podniku.

Vyvíjí-li tedy družstvo činnost dvou podstatně různých odvětví (na příkl. tiskařství a vydavatelství), jest nezbytno, aby obě tato hlavní odvětví došla ve firmě výrazu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 12. října 1929 R I 621/29. Krajský soud obchodní v Praze Firm 2316/29.)

Tiskařské a vydavatelské družstvo oznámivši se k zápisu obdrželo přihlášku vrácenu k opravě v tom směru, aby ve znění firmy své, jež obsahovalo jen v původním znění označení své jako tiskařský podnik, vyjádřilo ve věcném znění své firmy i podnikání vydavatelské své činnosti, dále v tom směru, že označení jako společenstvo s ručením omezeným nesmí slova »s ručením omezeným« uvedena býti zkratkou »s r. o.«, nýbrž plně vypsána a konečně uložena opraviti stanovy v tom směru, aby bylo zřejmo, že činnost družstva není kapitalistickou. Ohledně prodeje a nákupu knih a obstarávání inserování.

Stížnosti družstva soud rekursní nevyhověl.

Také nejvyšší soud dovolací stížnosti nevyhověl. Odůvodnění: Proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu rejstříkového, jest v nesporném řízení přípustna dovolací stížnost jen tehdy, je-li napadené usnesení ve zřejmém rozporu se zákonem nebo se spisy, aneb je-li stíženo zmatečností (§ 16 cís. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.).

Těchto podmínek v tomto případě není a nemohlo býti dovolací stížnosti vyhověno.

Vzhledem k vývodům této stížnosti dlužno dodatí toto:

Firma společenstva musí býti dle § 4 zák. ze dne 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. vzata z předmětu podniku, jest tedy firmou věcnou. Smysl tohoto zákonného předpisu jest ten, aby již z doslova firmy bylo patrné, jaký podnik kryje. Jest sice pravda, že označení podniku ve firmě nemusí a vždy také nemusí býti vyčerpávající, ale firma přece jen musí naznačovati podstatný ráz podniku. Je-li tedy stěžující si družstvo podnikem tiskařským a vydavatelským, tedy vyvíjí-li činnost dvou odvětví podstatně různých, která ve stanovách také zevně jako hlavní součásti podniku se rozlišují, jest nezbytno, aby obě tato hlavní odvětví došla výrazu ve firmě. Při opácném pojetí neměl by předpis §u 4 uvedeného zákona významu.

Pokud jde o užívání zkratky »s r. o.« na místě úplného vypsání dodatku »s ručením omezeným«, stačí poukázat k rozhodnutí č. 6334 sbírky nejv. s., v němž bylo vyloženo, že zkratka tato jest po zákonu nepřipustná.

Prodej knih v úbec, tedy jiných než družstvem tištěných neb vydaných, jest zřejmě podnikem kapitalistickým, pro nějž se nehodí forma družstevní. Právě tak jest tomu při zprostředkování insertů pro jiné než vlastní časopisy, tedy bez omezení. Ze by družstvo obmyslelo docíliti jen levnějšího nákupu knih, sloužících k řádnému a vynosnějšímu provozu hospodářství svých členů a k jejich vzdělání, že by tedy obstarávalo jiné knihy, než jim tištěné neb vydané jen pro členy, aneb že by hodlalo zprostředkovati inserci v jiných časopisech jen pro své členy, není ze stanov patrné.

Výtku, že soud není k uvedeným omezením legitimován, dovolací stížnost blíže neodůvodňuje. Jest pravda, že jest věcí družstva, aby si samo vytýčilo účel a upravilo své poměry společenstevní smlouvou (stanovami). Při tom však jest vázáno potud, že stanovы se nesmí odchylovati od předpisů družstevního zákona, pokud to zákon sám neprohlašuje za přípustné. Shledá-li tedy soud, že stanovы neb osovězená změna nehoví zákonu, jest nejen oprávněn ale i povinen vrátiti opoždě k příslušné opravě, poněvadž tak, jak jest žádáno, zápis by povoliti nemohl. To jest také smysl napadeného usnesení.
r.

I při společnosti s ručením omezeným mohou věřitelé žádati zajištění dle § 91 zák. č. 58/1906 ř. z. stejně jak tomu při společnosti komanditní a akciové (čl. 202, 245 obch. z.- a i tu stačí pouhý návrh, o němž se jedná dle zásad řízení nesporného.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 4. července 1929 R I 407/29. Krajský soud v Mostě Firm 912/29.)

Společnost s ručením omezeným ocitla se v likvidaci. Dva věřitelé podali k rejstříkovému soudu návrh, aby bylo firmě zmíněné uloženo respektive její likvidatorům, by zajistili jejich pohledávky.

První soud návrh ten zamítl, jelikož se rejstříkový soud pokládal k uložení jistoty za nepřislušný, proto, že mu prý přísluší zkoumati jen formální stránku likvidace, nikoli ale věcně rozhodovati.

Rekursní soud stížnosti vyhověl, zrušil usnesení rejstříkového soudu v odpor vzaté a uložil soudu prvému, aby nepřihlížejí k uplatněnému jím odmítacímu důvodu, o návrhu znova věcně rozhodl. Odůvodnění: Jest sice pravda, že rejstříkový soud přezkouší formální stránku likvidace, týž jest ale též povinen zkoumati provedení likvidace s hlediska § 91 zák. ze 6. března 1906 č. 58 ř. z., tedy zejména a pokud jde o zapravení a zajištění dluhů a může v tomto směru k příslušnému návrhu zájemníků i uložiti firmě, pokud se týče likvidatorům, aby dluhy zajistili. Toto státi se může s hlediska § 15 uvoz. zák. k obch. zák., dle něhož ve firemních věcech jednati jest dle zásad nesporného řízení, v řízení nesporném, a není tudíž správné, že by prvý soud k rozhodnutí o žádaném zajištění byl nepřislušný, naopak, dle toho, co právě řečeno bylo, jest k rozhodnutí tomu povolán.

Revisnímu rekursu firmy společnosti s obm. ruč. v likvidaci nejvyšší soud nevyhověl.

Odůvodnění: Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění a stěžovatelka se poukazuje na správné odůvodnění naříkaného usnesení, jež nebylo vyvráceno vývody dovolacího rekursu.

Jde prozatím pouze o řešení otázky, zdali o návrhu učiněném ve smyslu § 91 zák. o spol. s obm. ručením ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., aby likvidátor zajistil pohledávky navrhovatelů, lze rozhodnouti v řízení nesporném čili nic, a tu dlužno přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že tomu tak jest.

Pokud jde o obdobné ustanovení čl. 202 a 245 obch. zák., bylo ve shodě s rozhodnutím Adl. cl. 386, 620, 640, 668, 709, 1057, 1389 a 2350 již rozhodnutím tohoto nejvyššího soudu sb. č. 3439 uznáno a náležitě odůvodněno, že nároku ve smyslu čl. 245 (202 odst. 2 a 3) obch. zák. netřeba domáhati se žalobou, nýbrž stačí žádost v řízení nesporném. Tatáž zásada musí však pro stejný právní podklad platiti také v příčině ustanovení § 91 zák. o společnosti s obm. ručením.

Dovolacímu rekursu nebylo proto vyhověti. —r.

Kontrolní práva vyhrazená tichému společníku článkem 253 obch. zák. nemůže tento proti majiteli firmy uplatňovati cestou nespornou.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 11. října 1929 R I 604/29. Krajský soud v Jičíně Firm 485/29.)

Tichý společník podal návrh k obchodnímu senátu krajského soudu, aby uložil majiteli firmy, by navrhovatel jako svému tichému společníku sdělil stabilizační bilanci pro rok 1926/1927, dále řádnou bilanci pro rok 1927/1928 a povolil jemu zároveň nahlédnouti do obchodních knih.

První soud, opíraje se o ustanovení čl. 253 obch. zák. návrhu vyhověl.

Majitel firmy stěžoval si do usnesení toho, avšak rekursní soud stížnosti jeho nevyhověl.

Nejvyšší soud vyhověl však dovolací stížnosti, zrušil obě nižší usnesení a odkázal navrhovatele s návrhem jeho na pořad práva.

Odůvodnění: Navrhovatel chce jako tichý společník uplatnit proti majiteli firmy kontrolní práva, zaručená tichému společníku podle čl. 253 obch. zák.

Jest otázkou, zda lze práva ta uplatňovati cestou nespornou, jak to činí navrhovatel, či zda jest opodstatněna výtku stěžovatele, že může se tak státi jen pořadem práva.

Nejvyšší soud sdílí názor zastávaný i v komentáři Staub-Pisko ke čl. 40, čl. 160 § 3 a čl. 253 § 1 obch. zák., že jest kontrolní práva, zaručená tichému společníku ve čl. 253 odst. 2. obch. zák. uplatňovati pořadem práva.

Tato práva jsou rázu čistě soukromoprávního a nárokům takovým dostává se právní ochrany řádným pořadem práva, to jest procesním soudem, pokud zvláštní zákonné předpisy nepřikazují je vyříditi v nesporném řízení. Leč zákon nečiní takové výjimky pro spory společníků ze společenského poměru. Zejména nelze usuzovati z okolností, že zákon ve čl. 40, 160 a 253 obch. zák. užívá slova »naříditi«, že spory takové by patřily před nesporného soudece. Forma, zda žaloba či žádost, jest naopak závislá na právním důvodu, o němž se nárok opírá. Žádá-li se za sdělení knih a sdělení bilance mimo rozepří, jak jest tomu i v daném případě, dlužno nárok tento uplatňovati stejně jako jiný soukromoprávní nárok žalobou.

Bylo proto dovolací stížnosti uplatňující s hlediska § 16 nesp. pat. zmatečnost a patrný odpor rozhodnutí se zákonem, jako oprávněně vyhověti, napadené usnesení, jakož i usnesení prvního soudu zrušiti a uznati tak, jak se stalo. r.

Z E D N E

Padesátileté výročí. Nastoupení úřadu notářského slavil dne 5. t. m. senior notářského stavu v Čechách pan notář Dr. Josef Štolba. Za tou příčinou dostavili se k němu zástupcové stavu notářského a sice předseda komory, předseda Spolku notářů čsl., předseda Pražského odboru tohoto spolku a předseda Spolku kandidátů, a blahopřáli mu ke vzácnému jistě jubileu. Také my připojujeme se k tomu a přejeme jubilantu, aby ještě dlouhá léta působiti mohl ve svém úřadě notářském jakož i na slovo vzatý český literát.

K vědecké soutěži vypsané ministerstvem spravedlnosti v únoru 1929 pro příslušníky stavu soudcovského, advokátního a notářského na právnícká díla nebo vědecká pojednání z oboru platného hmotného práva nebo řízení civilního a trestního přihlásili 32 právníčtí spisovatelé 81 vědeckou práci a pojednání, z nich 65 z oboru civilního, 16 z trestního.

Ministr spravedlnosti přiznal na základě posudku poradního sboru celkem 18 cen v úhrnné částce 14.000 Kč, a to za práce z oboru civilního:

1. Dr. Adolfu Procházkovi, advokátu v Praze 2.000 Kč
2. Dr. Dominiku Eisingerovi, vrch. soud. radovi v Olomouci . . . . . 1.000 »
3. Dr. Eduardu Chloupkovi, kandidátu notářství v Břeclavi . . . . . 1.000 »
4. Dr. Otto Reissmannovi, advokátu v Brně 800 »
5. Dr. Vladimíru Mandlovi, advokátu v Plzni . 800 »